

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 90/2017-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. februára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED], obaja [REDACTED], zastúpených advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžo 303/2015 z 26. októbra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. januára 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“) a [REDACTED], obaja [REDACTED] (spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 10 Sžo 303/2015 z 26. októbra 2016 (ďalej aj „rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Zo sťažnosti vyplýva:

«Sťažovatelia vlastnia nehnuteľnosti, v ktorých susedstve sa nachádzajú nehnuteľnosti, ktoré vlastnia... (ďalej aj ako „stavebníci“). Keďže stavebníci sa už od roku 2009 pokúšali získať stavebné povolenie na stavbu garáže, ktorá sa mala nachádzať aj na časti pozemku vo výmere 159 m², ktorého skutočným vlastníkom je sťažovateľ v 1. rade, dochádzalo k tomu, že sťažovatelia v priebehu stavebného konania vznášali námietky proti stavbe garáže, pričom v dôsledku týchto námietok bolo stavebné konanie v roku 2012 zastavené.

Následne prebiehalo nové stavebné konanie, o ktorom sťažovatelia neboli pri jeho začatí upovedomení, čím nemohli vzniesť žiadne námietky, pričom o tom, že sa vedie takéto konanie, sa sťažovatelia dozvedeli tak, že videli, ako stavebníci v lete 2013 začali s výstavbou garáže, na základe čoho zisťovali čo sa deje, kde zistili, že prebieha stavebné konanie a podali námietky.

V roku 2014 prvostupňový správny orgán rozhodol o dodatočnom povolení predmetnej stavby garáže (ktorá bola inak nazvaná ako v roku 2012), pričom toto rozhodnutie bolo potvrdené rozhodnutím druhostupňového správneho orgánu, ktorým zároveň bolo zamietnuté odvolanie sťažovateľov.

Sťažovatelia sa žalobou domáhali preskúmania rozhodnutia druhostupňového správneho orgánu zo dňa 29. 9. 2014. pričom táto žaloba bola zamietnutá rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2S/68/2014 zo dňa 12. 6. 2015.

Proti tomuto rozsudku Krajského súdu v Prešove podali sťažovatelia odvolanie. Rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžo/303/2015 zo dňa 26. 10. 2016 bol rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2S/68/2014 zo dňa 12. 6. 2015 potvrdený. ...

... dodatočne povolená stavba garáže sa nachádza aj na časti pozemku vo výmere 159 m², ktorého skutočným vlastníkom je sťažovateľ v 1. rade. Táto časť pozemku vo výmere 159 m² predstavuje časť nehnuteľnosti zapísanej v katastri nehnuteľnosti... ako parcela

registra „C“... vo výmere 684 m² (ktorá pôvodne bola súčasťou parcely..., ktorá bola vo vlastníctve rodičov sťažovateľa v I. rade).

Na str. 12 odôvodnenia rozsudku Najvyšší súd SR konštatuje, že vlastnícke právo stavebníkov „... nebolo žiadnym spôsobom v konaní spochybnené, zatiaľ čo žalobcovia svoje domnelé vlastnícke právo povyšovali nad vlastnícke právo stavebníkov.“

Takýto záver je ústavne neudržateľný a neakceptovateľný, pretože sťažovatelia v konaní predložili listinné dôkazy, ktoré závažným spôsobom spochybňovali vlastnícke právo stavebníkov.

Z rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Prešove sp. zn. OPU-2006/81-57/Fc zo dňa 2. 5. 2006 (týkajúce sa parcely... vo výmere 1 146 m²) vyplýva, že sťažovateľ v I. rade je oprávnená osoba, pretože spĺňa podmienky podľa ust. § 6 ods. 1 písm. n), p) a r) zákona č. 229/1991 Zb., preto sa mu má vydať nehnuteľnosť, ktorá prešla na štát v dôsledku prevzatia nehnuteľnosti bez právneho dôvodu.

Vzhľadom na to sťažovatelia poukazujú na to, že ani Najvyšší súd SR neprihliadol na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 468/2012 zo dňa 14. 2. 2013, v ktorom sa konštatuje:

„Reštitučné predpisy neboli vydané pre ten účel, aby spôsobili zánik vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale aby im uľahčili obnovenie tohto vlastníckeho práva. Preto, ak došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu, osoba nestratila svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku a nič nebráni tomu, aby sa svojho nároku, resp. finančnej náhrady domáhala žalobou opierajúcou sa o všeobecné predpisy občianskeho práva [podľa nástrojov ochrany vlastníckeho práva - žalôb určovacích, vindikačných (na vydanie veci), negatívnych a pod. (III. ÚS 178/06)].

Zmyslom a účelom reštitučného zákonodarstva nebolo spôsobenie zániku vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale naopak, uľahčenie obnovenia ich vlastníckeho práva. A v žiadnom prípade ním nemohlo byť a nebolo vytváranie dodatočných nadobúdacích titulov pre nadobudnutie vlastníckeho práva (štátom) s odstupom mnohých rokov, a tým aj legalizácia takých postupov Štátu v dobe neslobody, ktoré boli nezlučiteľné nielen v ústavnými princípmi ochrany vlastníctva v ich dnešnom chápaní, ale boli v rozpore aj s právom platným v rozhodnom období.

Pokiaľ zákonodarca vytvoril v § 6 ods. 1 písm. p) zákona o pôde samostatný reštitučný dôvod spočívajúci v tom, že oprávneným osobám sa vydajú nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku prevzatia nehnuteľností bez právneho dôvodu zmyslom tohto ustanovenia bolo uľahčiť oprávneným osobám dosiahnutie ich zápisu ako vlastníkov v katastri nehnuteľnosti v (nepochybne častých) prípadoch, keď štát zneužívajúc svoje postavenie v dobe neslobody a nedbajúc na platné právo pripustil zmenu zápisu vlastníckeho práva v evidencii nehnuteľnosti bez splnenia základných požiadaviek vyplývajúcich (aj) z vtedy platného práva. Uľahčenie postavenia oprávnených osôb malo spočívať aj v tom, aby nápravu zápisu svojho (stále existujúceho) vlastníckeho práva mohli dosiahnuť v relatívne jednoduchom správnom konaní a nemuseli sa domáhať súdnej ochrany svojho vlastníckeho práva.

Zo základných zásad občianskeho práva možno potom vyvodiť, že v situácii, keď povinnej osobe (štátu) nesvedčí žiadny právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ostalo naďalej k nehnuteľnosti zachované vlastnícke právo toho subjektu, ktorý bol jej posledným vlastníkom pred dňom zápisu vlastníckeho práva štátu, hoci zápis v evidencii nehnuteľností tomu nezodpovedá.“

Keďže Najvyšší súd SR neprihliadol na vyššie citovaný nález Ústavného súdu SR, potom ani nevykonal ústavne konformný výklad otázky spochybnenia vlastníckeho práva stavebníkov.

Navyše sa sťažovateľ v 1. rade domáha svojho vlastníckeho práva k spornej časti pozemku, a to určovacou žalobou v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 9C/223/2015.

V dôsledku existencie právoplatného rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Prešove sp. zn. OPU-2006/81-57/Fe zo dňa 2. 5. 2006 je zrejmé, že vlastnícke právo stavebníkov bolo závažným a hodnoverným spôsobom spochybnené, a preto ani nikdy nebolo možné dodatočne povoliť stavbu garáže na tejto spornej časti pozemku, keďže vlastnícke právo svedčí sťažovateľovi v 1. rade.

V konaní pred súdom bola sťažovateľmi spochybnená kompletnosť administratívneho spisu, s ktorou sa Najvyšší súd SR riadne nevysporiadal.»

3. Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Právo sťažovateľov

- na spravodlivé súdne konanie garantované v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a čl. 46 ods. 1 Ústavy SK, ako aj základné právo vlastníť majetok garantované v článku 20 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžo/303/2015 zo dňa 26. 10. 2016 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžo/303/2015 zo dňa 26. 10. 2016 a vec vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľom finančné zadosťučinenie, každému z nich po 4 000 €.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľom všetky trovy tohto konania.“

II.

4. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

6. Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú. Za zjavne neopodstatnenú je možné považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05, I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

7. Sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu.

8. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

11. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné

záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

12. Rozsudkom najvyššieho súdu z 26. októbra 2010 bol na základe sťažovateľmi podaného odvolania potvrdený rozsudok Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 S 68/2014-101 z 12. júna 2015 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“), ktorým bola zamietnutá žaloba o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. OU-PO-OVBP2-2014/29031/80168/Sss-Ka z 29. septembra 2014.

13. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

14. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

15. K námietke sťažovateľov, že je ústavne neudržateľný a neakceptovateľný názor najvyššieho súdu o tom, že vlastnícke právo stavebníkov „*nebolo žiadnym spôsobom*

spochybené, zatiaľ čo žalobcovia svoje domnelé vlastnícke právo povyšovali nad vlastnícke právo stavebníkov“, ústavný súd uvádza, že sťažovatelia predložili ústavnému súdu kópiu prvých dvoch strán rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Prešove č. OPÚ-2006/81-57/Fe z 2. mája 2006, ktorým malo byť spochybené vlastnícke právo stavebníkov. Ústavný súd zdôrazňuje, že z predloženej časti rozhodnutia nie je možné vyvodiť, že by sťažovatelia boli vlastníkami sporného pozemku. Už na prvý pohľad je zrejmé, že pokiaľ sťažovatelia v sťažnosti uvádzajú, že na základe uvedeného rozhodnutia sa má sťažovateľovi v 1. rade vydať sporná nehnuteľnosť, toto ich tvrdenie sa nezakladá na pravde. V predmetnom rozhodnutí je naopak uvedené: „2. Oprávnenej osobe sa nevydávajú nehnuteľnosti... a to... 3024/1 orná p. 1146 zastav. plocha.“

16. K námietke sťažovateľov, že najvyšší súd sa riadne nevysporiadal so sťažovateľmi spochybenou kompletnosťou administratívneho spisu, ústavný súd poukazuje na túto časť odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu:

„Vo vzťahu k odvolacej námietke žalobcov o neúplnosti a nekompletnosti administratívneho spisu žalovaného odvolací súd musí konštatovať, že tento obsahuje listiny, na ktoré vo svojom odôvodnení poukazuje tak žalovaný správny orgán ako aj súd prvého stupňa s tým, že jednotlivé písomnosti sú riadne označené číslom listu a v spise sú zoradené podľa poradia. Súčasťou administratívneho spisu žalovaného správneho orgánu sú aj originálne doklady o doručení jednotlivých rozhodnutí a iných písomnosti žalovaného. Na základe uvedeného vyhodnotil odvolací súd námietku žalobcov za námietku nemajúcu vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.“

17. Z citovanej časti odôvodnenia rozsudku k najvyššieho súdu je zrejmé, že najvyšší súd sa námietkou sťažovateľov v odvolaní proti rozsudku krajského súdu zaoberal a riadne vysporiadal. Pokiaľ sťažovatelia iba vo všeobecnosti tvrdia, že najvyšší súd sa nevysporiadal s nimi spochybenou kompletnosťou administratívneho spisu, ústavný súd musí konštatovať, že na základe takto všeobecne formulovanej sťažnosti nie je možné s poukazom na už citovanú časť odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu dospieť k záveru o porušení sťažovateľmi označených práv.

18. Rozsudok najvyššieho súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd konštatuje, že závery, ku ktorým najvyšší súd dospel, nemožno označiť za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňujú, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

19. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

20. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľov uplatnených v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. februára 2017